

проекти «цифровізації» України до 2020 року. [Електронний ресурс] / NITECH office. – грудень 2016. – 90 с. URL: <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>.

Кушніренко Юлія Олександрівна,
Курсант 4 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:
викладач кафедри
фінансових та стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
полковник поліції
Юр'єв Денис Сергійович

ПРАВОВА ТА ОПЕРАТИВНО – РОЗШУКОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 233 КК УКРАЇНИ

Враховуючи загальні положення нормативно-правових актів, які регулюють процес приватизації в Україні, аналізуючи кримінальні справи та оцінюючи результати практичної діяльності правоохоронних органів, можна стверджувати, що на сучасному етапі розвитку нашої держави економічна безпека є однією з найбільш небезпечних правопорушень приватизація.

Як типові способи безпосереднього вчинення злочину детально розглядаються: заниження вартості приватизованого майна способом, не передбаченим законом; використання підроблених приватизаційних документів для приватизації майна; приватизація майна, яке не підлягає приватизації за законом; приватизація майна сторонніми особами.

Закон України «Про приватизацію державного та комунального майна» прийнятий Верховною Радою України від 18 січня 2018 р. та 7 березня 2018 року набрав чинності.

Головна мета - спростити процес приватизації і підвищити його прозорість і ефективність.

Закон спрощує класифікацію об'єктів приватизації шляхом поділу на малі і великі об'єкти приватизації. У малу приватизаційну групу входять об'єкти нерухомості, малі підприємства, а в більшу приватизаційну групу входять об'єкти, активи яких перевищують 250 мільйонів гривень. Також скорочуються терміни підготовки об'єктів до продажу і збільшуються терміни подачі заявок потенційних покупців. Встановлено, що в разі великої приватизації будуть залучені міжнародні консультанти, а мала приватизація буде проходити на електронних торгах.

У 2020 р. Фонд державного майна довів важливість приватизації, провівши близько 1900 аукціонів на суму 3 млрд. грн., Що в п'ять разів більше, ніж у 2019 році, і вдесятеро більше, ніж у 2018 р. Водночас сукупний ефект для економіки набагато більше, оскільки за статистикою на кожен гривню, сплачену на приватизаційних аукціонах, нові власники витрачають додатково 4-6 грн у вигляді інвестицій в модернізацію активів та створення робочих місць. Доводячи реальну зацікавленість потенційних інвесторів в об'єктах приватизації, фонд ініціював збільшення плану надходжень від приватизації на 2021 рік до 12 млрд грн, що є цілком реальним показником за умови розблокування масштабних приватизаційних аукціонів.

Під приватизацією слід розуміти платне відчуження державного або комунального майна на користь фізичних та юридичних осіб, які можуть бути покупцями за законом.

Типовими способами приватизації майна сьогодні є :

1) продаж об'єктів на аукціоні (з умовами, без умов, методом поетапного зниження стартової ціни та подання цінових пропозицій, із зниженням стартової ціни, методом вивчення цінових пропозицій);

2) викуп об'єктів приватизації (поширюється на акції та передбачає продаж певної їх кількості одному покупцеві або об'єкти приватизації, які не були продані на аукціоні).[1]

Безпосереднім способом вчинення злочину, пов'язаного з приватизацією, є:

- 1) заниження вартості приватизаційного майна в порядку, не передбаченому законом;
- 2) використання підроблених приватизаційних документів для приватизації майна;
- 3) приватизація майна, яке не підлягає приватизації за законом;
- 4) приватизація майна сторонніми особами.

Іноземні мафіозні структури також проявляють необмежений інтерес до процесу приватизації в Україні, намагаючись відмити доходи, отримані злочинним шляхом шляхом придбання державного майна.[2]

Основні методи злочинів, особливості приватизаційних процесів, які використовуються злочинцями при вчиненні правопорушень, вивчені такими вченими та практиками, як С. Н. Баліна, В. Ф. Ущатовський [5], М. І. Комлік, О. П. Литвин [6], С. І. Ніколаюк [7], Л. П. Скалозуб, П.І. Пилипчаком [8], але всі дослідження проводились на основі застарілих нормативних актів.

Предметом посягання є об'єкти державної або комунальної власності, які відповідно до Закону можуть бути приватизовані, та пакети акцій акціонерних товариств, що утворюються в процесі приватизації або корпоратизації. Зараз усі об'єкти приватизації поділяються на великі та малі об'єкти приватизації. Перелік об'єктів масштабної приватизації державного майна затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням Фонду державного майна України. Перелік об'єктів малої приватизації державного майна затверджується Фондом державного майна України. Перелік комунального майна, яке підлягає приватизації, затверджується місцевою радою [3].

Доцільно знати, що державні органи приватизації можуть відмовити у включенні об'єкта до переліку об'єктів, що підлягають приватизації, у наступних випадках: а) зазначений об'єкт (підприємство) перебуває у процесі ліквідації; б) закон встановлює обмеження щодо приватизації об'єкта; в) наявність мотивованої відмови органу, уповноваженого управляти державним

майном; г) не включення Кабінетом Міністрів України об'єкта приватизації до відповідного переліку об'єктів великої приватизації. Також можна припинити процес приватизації у разі: 1) включення об'єкта приватизації до переліку об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації; 2) прийняття місцевою радою рішення про скасування попереднього рішення про приватизацію відповідного комунального майна.[4]

Злочини, пов'язані з незаконною приватизацією, як правило, здійснюються протягом досить тривалого періоду часу. Зазвичай трапляються ситуації, коли це стає відомо через кілька років.

Слід мати на увазі, що приватизація об'єкта вважається завершеною з моменту його продажу та передачі покупцеві у власність або завершення розміщення всіх акцій, призначених для продажу, та виконується за розпорядженням відповідного органу приватизації .

Важливим джерелом доказів є електронні документи, оскільки продаж об'єктів малої приватизації здійснюється виключно на електронних аукціонах, для організації яких обираються оператори електронних майданчиків (між ним та організатором укладається угода) [4].

Поняття приватизації, її суб'єкти. Види правопорушень, які посягають на приватизацію державного та комунального майна.

Економічна експертиза щодо виявлення та розслідування злочинів, пов'язаних із приватизацією, проти незаконних приватизаційних цінних паперів. Розслідування правопорушень, пов'язаних з недотриманням обов'язкових вимог щодо приватизації державного, комунального майна чи підприємств та їх подальшого використання.

Економічна експертиза щодо виявлення та розслідування правопорушень, пов'язаних з незаконною приватизацією державного та комунального майна; розмежування його посягання від злочинів проти власності.

Формування якісної криміналістичної характеристики є основою для подальшого розвитку нового або вдосконалення існуючого окремого методу розслідування злочинів. Це має великий вплив на характеристику як типових

ситуацій розслідування, так і організації кримінального розслідування в цілому. Фонд державного майна висловлює подяку Міністерству економічного розвитку, торгівлі та сільського господарства за розробку та подання цього законопроекту та вітає рішення депутатів підтримати його в сесійній залі та сподівається на його прийняття у другому читанні та в загальному.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Національного стандарту № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав»: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2003 р. № 1440 (зі змінами) URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-п>.
2. Про експертну грошову оцінку земельних ділянок: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.10.2002 р. № 1531 (зі змінами) URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1531-2002-п>
3. Методика розслідування окремих видів злочинів, підслідних органам внутрішніх справ: навч. посібник / О.В. Батюк, Р.І. Благута, О.М. Гумін та ін.; за заг. ред. Є.В. Пряхіна. Львів: ЛьвДУВС, 2011. 324 с.
4. Комісарчук Р. В. Основи розслідування фактів незаконної приватизації державного та комунального майна: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.09. Одеса, 2008. 20 с.
5. Боліна С.Н., Ущатовський В.Ф. Правові основи приватизації в Україні, їх захист від злочинних посягань: Навчальний посібник. - К., 1999.
6. Камлик М.І., Сміян Л.С., Литвин О.П., Баліно С.Н., Короткий М.М. Приватизація майна в Україні // 36. урядових та відомчих нормативних актів, виданих станом на січень 1994 р.
7. Ніколаюк С.І. Характеристика складних структурних злочинів, що вчинюються у сфері економіки // Теорія оперативно-розшукової діяльності правоохоронних органів України, - Львів: ЛІВСС, 2000.
8. Попередження та виявлення зловживань на ринку цінних паперів: Метод, рекомендації / Укл.: Л.П. Скалозуб, П.І. Пилипчак, М.І. Мотрук; За